

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково
методичної та
навчальної роботи

_____ О. Б. Жильцов
“_____” _____ 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ІКОНОПИСУ

Галузь знань 0202 Мистецтво

спеціальність 8.02020501 «Образотворче мистецтво»*

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2015-16 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та практика іконопису» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво», напрям підготовки 8.02020501 «Образотворче мистецтво»*.

Розробник: Романенкова Ю. В., доктор мистецтвознавства, професор, зав. кафедри образотворчого мистецтва Інститут Мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від « 02 » вересня 2015 року № 1

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва _____ Ю. В. Романенкова

_____, 2015 рік
_____, 2016 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	5
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	5
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	6
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Історія та теорія іконопису.....</i>	<i>7</i>
<i>Змістовий модуль I. Практика іконопису.....</i>	<i>8</i>
<i>Навчально-методична карта дисципліни.....</i>	<i>9</i>
V. Плани практичних занять.....	11
VI. Завдання для самостійної роботи.....	13
Карта самостійної роботи магістра.....	15
VII. Індивідуальне науково-дослідницьке завдання.....	17
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.....	18
IX. Методи навчання.....	19
X. Методичне забезпечення курсу.....	22
XI. Рекомендована література (основна, додаткова).....	23

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета викладання навчальної дисципліни – отримання студентами спеціальності «Образотворче мистецтво» теоретичних і практичних навичок у створення витворів сакрального мистецтва, зокрема – іконопису, формування базових компетенцій художника:

- *мистецтвознавчої*: володіння знаннями про класифікацію видів мистецтва, специфіку образотворчого мистецтва, характерні особливості художньо-образної мови його різних видів та жанрів;
- розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини;
- здатності до самостійної художньо-творчої діяльності у галузі образотворчого мистецтва;
- здатності проводити мистецький аналіз творів мистецтва, спираючись на знання фахових дисциплін, вміти розкривати особливості їх художньої мови;
- володіння фаховою термінологією;
- *художньо-творчої*: здатність до самостійної художньо-творчої діяльності у галузі образотворчого мистецтва та у всіх його видах;
- здатності виконувати експериментальні дослідження художньо-творчого характеру, використовувати у професійній діяльності новітні художні технології, удосконалювати власну професійну майстерність та мистецьку етику;
- *художньо-технологічної*: здатності демонструвати навички роботи з сучасними художніми матеріалами й техніками відповідно до специфіки того чи іншого виду образотворчого мистецтва з урахуванням властивостей матеріалів, особливостей площинного чи об'ємного вирішення задуму, зокрема – при створенні ікони.

Завдання вивчення навчальної дисципліни – прищепити студентам повагу до духовної культури людства, навчити їх чемному ставленню до духовного спадку свого народу, дати студентами основи технік і технологій створення ікон, ази іконографії.

Логіка міждисциплінарних зв'язків передбачає обов'язкові зв'язок з матеріалом навчальних дисциплін «Історія образотворчого мистецтва та архітектури», «Історія українського мистецтва», «Українські студії», «Історія декоративно-прикладного мистецтва», «Художня культура світу».

Дисципліна спрямована на комплексне опанування студентами практичним та теоретичних знань – перший модуль має на меті передусім закласти теоретичні основи іконопису, ознайомити студентів з основними етапами історії іконопису від його виникнення до сучасного стану, дати теоретичні знання з теорії іконопису. Другий модуль спрямований на практичне оволодіння техніками та технологією створення ікони, від підготовки основи до закріплення фіксуючого шару та виготовлення окладу для ікони.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- витоки іконопису та фази його становлення;
- різновиди ікони, основні школи та їх локальні особливості;
- теоретичні основи та принципи створення ікони;
- особливості іконописного канону, основи іконографії;
- локальні манери написання ікон в Україні;
- технологію приготування фарб;
- етапи та послідовність ведення роботи.

Вміти:

- використовувати стильові особливості давньоукраїнського живопису (сакрального);
- застосовувати основні прийоми та засоби написання ікон;
- використовувати художні властивості кольору та його закономірності;
- застосовувати властивості творених та листових металів в іконопису.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів.

Курс призначений для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр», розрахований на 2 семестри (шостий курс), складається з 180 годин, тобто 5 кредитів ECTS, з яких 70 години – аудиторні, з них 8 – лекційні, 62 – практичні, 100 – розраховані на самостійне закріплення студентами отриманих знань, 10 годин відведені для модульного контролю. Курс передбачає 2 змістових модулі. Вивчення курсу передбачає залік наприкінці кожного з семестрів, завершується заліком.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія та практика іконопису

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Курс підготовки фахівців	Напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 5	Шифр та назва галузі знань 0202 Мистецтво Шифр та назва спеціальності: 8.02020501 Образотворче мистецтво*	нормативна Рік підготовки: 6 Семестр: 11,12 Аудиторні заняття: 70 год.

Змістових модулів: 2		Лекції: 8 год.
Загальна кількість годин: 180	Освітній рівень другий (магістерський)	Практичні: 62 год.
Тижневих годин: 11 семестр – 3 12 семестр – 1		Модульний контроль: 10 год.
		Самостійна робота: 100 год.
		Вид контролю: залік (11, 12 семестри)

II. Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичні	Самостійна робота	Індивідуаль-на робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
Змістовий модуль I. Історія та теорія іконопису									
1.	Вступне заняття. Ікона як феномен живопису. Витоки та історія	4	2	2		2			
2.	Підготовка та виготовлення іконної дошки	14	2		2	12			
3.	Підготовка іконного ґрунту, паволоки	14	2		2	12			
4.	Технологія матеріалів, класифікація пігментів і фарб, захисний шар, оклад	16	4	2	2	12			
5.	Написання копії української ікони XV-XVI ст.	54	36		36	18			
6.	Модульна контрольна робота	6						6	Залік
Разом		108	46	4	42	56		6	
Змістовий модуль II. Практика іконопису									
1.	Українська ікона XIX ст.: стильові особливості, характеристика манери	4	4	4					
2.	Написання ікони в манері	48	18		18	30			

	українського іконопису XVII-XIX ст.								
3	Підготовка окладу для ікони	16	2		2	14			
4	Модульна контрольна робота	4						4	Залік
	Разом	72	24	4	20	44		4	
	Разом за навчальним планом	180	72	8	62	100		10	

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Історія та теорія іконопису

Тема 1. Лекція. Вступне заняття. Ікона як феномен живопису. Витоки та історія (2 год.)

Феномен ікони в історії світової культури. Витоки ікони, виникнення, коріння – від фаюмського портрету та ранніх візантійських образів. Ранні візантійські ікони. Функціонування ікони: домашні, храмові тощо. Місце ікони у храмі та оселі. Ікона як предмет колекціонування, цінність ікони та критерії її оцінювання. Давньоруські ікони, російські школи іконопису (московська, новгородська, псковська, ярославська).

Умови допуску особистості до написання ікони, підготовка до іконописання, попередні підготовчі стадії.

Принципи атрибуції та датування ікони, визначення епохи та місця створення залежно від матеріалу основи, ґрунтовки, технології створення на специфіки захисного покриття. Особливості зберігання ікон, небезпечні фактори для їх збереження, методи запобігання псування.

Рекомендована література:

основна: [5], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [4]. [5], [6], [8], [9], [10], [11], [12], [13], [14], [15], [16], [17], [18], [19], [20], [21], [22], [23], [24].

ТЕМА 4. Лекція. Технологія матеріалів, класифікація пігментів і фарб, захисний шар, оклад (2 год.)

Засоби та інструменти для написання ікони. Мольберт, муштабель, пензлі (види та функції кожного), цирівка, олівці, гумка, циркуль, лінійка, ніж, тканина, гусяче перо, вугілля.

Способи підготовки ячної емульсії та її застосування. Типи деревини, що застосовувалися для написання ікони. Залежність вибору матеріалу від школи іконопису та доби створення ікони. Вибір деревини для основи ікони. Виготовлення основи з дошки. Обробка дошки. Глибина ковчегу, шпонки. Підготовка дошки до ґрунтування.

Левкас. Склад ґрунту та його підготовка. Матеріали для

виготовлення левкасу. Нанесення левкасу. Вирівнювання ґрунту. Паволока. Нанесення іконного рисунку.

Способи золочення в іконі. Засоби для полірування золота та алюміній. Позолота на полімент. Золочення без поліменту. Позолота на «гульфарбу». Золочення на асист. Творене золото та срібло. Творені алюміній і бронза. Розпис по золоту. Сучасні імітаційні способи золочення.

Нанесення фарбового шару, порядок прописок. Нанесення захисного шару, просушка ікони. Оклад.

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [4], [6].

додаткова: [3], [4].

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.
Практика іконопису**

Тема 1. Лекція. Українська ікона XIX ст.: стильові особливості, характеристика манери (4 год.)

Стильові особливості українського іконопису XIX ст.

Школи, майстри. Синтез традицій з народним живописом. Видатні майстри XIX ст. та їх внесок і іконопис. Функціонування ікони у храмі, зв'язок з монументальним живописом. Ткані, різні, вишиті ікони.

Домінуючі сюжети, іконографія найпопулярніших образів. Іконографія Христа, Богоматері, пасійного циклу. Характеристика складових частин ікони на конкретних прикладах. Характеристика палітри. Матеріали: еволюція використання матеріалів та технік написання ікони в зазначену добу.

Рекомендована література:

основна: [3], [7], [8].

додаткова: [11], [12], [13], [14], [15], [16], [17].

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Теорія і практика іконопису»

Разом за I модуль: 108 год., лекції – 4 год., практичні заняття – 42 год., самостійна робота – 56 год., модульний контроль — 6 год.

Разом за II модуль: 72 год., лекцій — 4 год., практичні заняття — 20 год., самостійна робота — 44 год., модульний контроль — 6 год.

Модулі	Змістовий модуль I				
Назва модуля	<i>Історія та теорія іконопису</i>				
Кількість балів за модуль	283 бали				
Лекції	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Вступне заняття. Ікона як феномен живопису. Витоки та історія Відвідування – 1 бал			Технологія матеріалів., класифікація пігментів і фарб, захисний шар, оклад Відвідування – 1 бал	
Теми практичних занять		Підготовка та виготовлення іконної дошки (10 балів) +1 бал за відвідування	Підготовка іконного ґрунту, паволоки (10 балів) +1 бал за відвідування	Технологія матеріалів., класифікація пігментів і фарб, захисний шар, оклад (10 балів) +1 бал за відвідування	Написання копії української ікони XV-XVI ст. ((по 10 балів за роботу на 1 занятті, 18 занять (36 год.), загалом – 180 балів)) +18 балів за відвідування
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів				
	Залік				
Підсумковий рейтинговий бал	283 бали (коефіцієнт успішності- 2,83)				

Модулі	Змістовий модуль II		
Назва модуля	<i>Практика іконопису</i>		
Кількість балів за модуль	<i>177 балів</i>		
Лекції	1	2	3
Теми лекцій	Українська ікона XIX ст.: стильові особливості, характеристика манери <i>Відвідування – 1 бал за заняття, загалом – 2 бали</i>		
Теми практичних занять		Написання ікони в манері українського іконопису XVII-XIX ст. <i>((10 балів за заняття, 9 занять (18 годин), загалом – 90 балів) + 9 балів за відвідування</i>	Підготовка окладу для ікони <i>(10 балів) +1 бал за відвідування</i>
Самостійна робота		<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів		
ІНДЗ			30 балів
Підсумковий рейтинговий бал			177 балів (коефіцієнт успішності-1,77, наприклад, 120 балів: 1,9=67,79 D за шкалою ECTS)

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Історія та теорія іконопису

Тема 2. Підготовка та виготовлення іконної дошки (2 год.)

План заняття

1. Підготовка сировини – дошки для виготовлення основи – та інструментів
2. Обробка дошки та виготовлення шпонок
3. Прикріплення шпонок до дошки

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [4], [6].

додаткова: [3], [4].

Тема 3. Підготовка іконного ґрунту, паволоки (2 год.)

План заняття

1. Підготовка необхідних інгредієнтів для виготовлення левкасу
2. Підготовка дошки під ґрунтовку
3. Накладання левкасу на дошку: підготовка клею, проклейка дошки, нанесення на неї паволоки, пролевкашення дошки кілька разів
4. Зарівнювання левкасу

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [4], [6].

додаткова: [3], [4].

Тема 4. Технологія матеріалів, класифікація пігментів і фарб, захисний шар, оклад (2 год.)

1. Вивчення засобів та інструментів для написання ікони. Підготовка мольберт, пензлі (шість видів), олівці, вугілля, гумку, циркуль, лінійку, ніж, шматки тканини, гусяче перо
2. Підготовка потрібних фарб, розчинників, золота для золочення, лаків для захисного шару
3. Підготовка металу та вибір орнаментальних композицій для окладу

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [4], [6].

додаткова: [3], [4].

Тема 5. Написання копії української ікони XV-XVI ст. (36 год.)

План занять

1. Вибір твору для копіювання, дослідження взірця з точки зору іконографії, манери виконання (2 год.)
2. Доведення до робочого стану підготовленої дошки: проклейка, ґрунтування (2 год.)
3. Нанесення рисунку, проробка рисунку ікони (6 год.)
4. Нанесення золочення (2 год.)
5. Нанесення фарбового шару (12 год.)
6. Нанесення на ікону захисного шару (2 год.)

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [4], [6].

додаткова: [3], [4].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Практика іконопису

Тема 2. Написання ікони в манері українського іконопису XVII-XIX ст. (18 год.)

План занять

1. Обрання образу чи сюжету, вивчення його іконографії в історії іконопису (1 год.)
2. Підготовка основи: проклейка, нанесення паволоки та ґрунтування дошки (2 год.)
3. Нанесення рисунку, золочення (6 год.)
4. Нанесення фарбового шару (13 год.)
5. Нанесення на ікону захисного шару, просушка (2 год.)

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [4], [6].

додаткова: [3], [7], [8], [11], [12], [13], [14], [15], [16].

Тема 3. Підготовка окладу для ікони (2 год.)

Плани занять

1. Підготовка металу для окладу (1 год.)
2. Розробка орнаментальних елементів для окладу, переведення їх на метал (4 год.)
3. Закріплення окладу на іконну дошку (1 год.)

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [4], [6].

додаткова: [3], [7], [8], [11], [12], [13], [14], [15], [16].

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Тема 1. Вступне заняття. Ікона як феномен живопису. Витоки та історія (2 год.)

1. Дослідити зразки різних шкіл іконопису в історії мистецтва – візантійські, давньоруські, російські, українські
2. Дослідити найпопулярніші в українському іконопису післямонгольської доби сюжети та їх іконографію

Рекомендована література:

основна: [5], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [4]. [5], [6], [8], [9], [10], [11], [12], [13], [14], [15], [16], [17], [18], [19], [20], [21], [22], [23], [24].

Тема 2. Підготовка та виготовлення іконної дошки (12 год.)

1. Обрати певну породу деревини для написання ікони, дослідити її особливості відповідно до обраного для копіювання зразку
2. Підготувати для самостійного написання копії ікони дошку, обробити її поверхню

Рекомендована література:

основна: [5], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [4]. [5], [6], [8], [9], [10], [11], [12], [13], [14], [15], [16], [17], [18], [19], [20], [21], [22], [23], [24].

Тема 3. Підготовка іконного ґрунту, паволоки (12 год.)

1. Підготувати клей та левкас для покриття дошки
2. Підготувати паволоку, нанести її на дошку
3. Пролевкасити дошку кілька разів та просушити

Рекомендована література:

основна: [5], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [4]. [5], [6], [8], [9], [10], [11], [12], [13], [14], [15], [16], [17], [18], [19], [20], [21], [22], [23], [24].

Тема 4. Технологія матеріалів, класифікація пігментів і фарб, захисний шар, оклад (12 год.)

1. Підготувати необхідні для досягнення потрібної колористичної гами фарби, розчинники, посуд для написання копії обраної ікони
2. Дослідити, в якій послідовності наносяться рисунок, золочення та фарбові шари
3. Вивчити, як фіксувати фарбовий шар та наносити лаки
4. Дослідити, з яких матеріалів і яким чином готується оклад для ікони

Рекомендована література:

основна: [5], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [4]. [5], [6], [8], [9], [10], [11], [12], [13], [14], [15], [16], [17], [18], [19], [20], [21], [22], [23], [24].

Тема 4. Написання копії української ікони XV-XVI ст. (18 год.)

1. Обрати ікону для копіювання, дослідити композицію та колорит
2. Нанести рисунок на проклеєну та ґрунтовану дошку
3. Нанести золочення в разі (необхідності)
4. Нанести на дошку фарбові шари в потрібній послідовності, від доличного до личного
5. Прокрити роботу лаком, просушити

Рекомендована література:

основна: [5], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [4]. [5], [6], [8], [9], [10], [11], [12], [13], [14], [15], [16], [17], [18], [19], [20], [21], [22], [23], [24].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II**Практика іконопису****Тема 2. Написання ікони в манері українського іконопису XVII-XIX ст. (30 год.)**

1. Обрати ікону для копіювання, дослідити композицію та колорит
2. Нанести рисунок на проклеєну та ґрунтовану дошку
3. Нанести золочення в разі (необхідності)
4. Нанести на дошку фарбові шари в потрібній послідовності, від доличного до личного
5. Прокрити роботу лаком, просушити

Рекомендована література:

основна: [5], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [4]. [5], [6], [8], [9], [10], [11], [12], [13], [14], [15], [16], [17], [18], [19], [20], [21], [22], [23], [24].

Тема 3. Підготовка окладу для ікони (14 год.)

1. Обрати орнаментальні мотиви та загальну форму окладу, підібрати матеріал (2 год.)
2. Створити оклад для завершеної ікони, користуючись обраним матеріалом та технікою (16 год.)
3. Закріпити оклад на іконній дошці (2 год.)

Рекомендована література:

основна: [5], [6], [7].

додаткова: [1], [2], [4]. [5], [6], [8], [9], [10], [11], [12], [13], [14], [15], [16], [17], [18], [19], [20], [21], [22], [23], [24].

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА**з дисципліни “Теорія та практика іконопису”**

Змістовий модуль та теми курсу	Кількість годин	Академічний контроль	Бали	
Змістовий модуль І.				
Вступне заняття. Ікона як феномен живопису. Витоки та історія	4	<i>Практичне заняття</i>	6	
Підготовка та виготовлення іконної дошки	14	<i>Практичне заняття</i>	16	
Підготовка іконного ґрунту, паволока	14	<i>Практичне заняття</i>	16	
Технологія матеріалів, класифікація пігментів і фарб, захисний шар, оклад	16	<i>Практичне заняття</i>	17	
Написання копії української ікони XV-XVI ст.	54	<i>Практичне заняття</i>	203	

Модульна контрольна робота	6		25	
Разом годин:	108	Разом балів:	283	

Змістовий модуль II.				
Українська ікона XIX ст.: стильові особливості, характеристика манери	4		7	
Написання ікони в манері українського іконопису XVII-XIX ст.	48	<i>Практичне заняття</i>	104	
Підготовка окладу для ікони	16	<i>Практичне заняття</i>	16	
Модульна контрольна робота	4		25	
ІНДЗ			30	
Разом годин	72		182	

VII. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення матеріалу навчальної дисципліни та веденні подальшої творчої діяльності. Завершується виконання студентами ІНЗД створенням копії однієї з візантійських, російських або українських ікон (дату та школу студент обирає самостійно).

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – це вид творчої роботи студента, яка містить результати творчого пошуку, відображає певний рівень його загальної — навчальної та творчої — компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне, поглиблене доопрацювання матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань з навчального курсу, удосконалення вмінь самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена самостійна творча робота, яка виконується на основі знань, отриманих під час лекційних та практичних занять і охоплює весь зміст навчального курсу, оцінюється в 30 балів.

Завдання ІНДЗ: підготовка копії ікони за вибором студента.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

№ п/п	Критерії оцінювання ІНДЗ	Максимальна кількість балів
1.	Опрацювання наукової літератури, перегляд альбомів, каталогів музеїв, систематизація знань, отриманих під час відвідання музеїв з експозиціями іконопису	5 балів
2.	Підготовка завершеного творчого завдання у вигляді копії ікони за вибором студента	25 балів
Разом		30 балів

**Шкала оцінювання ІНДЗ
(творчого завдання)**

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26-30	Відмінно
Достатній	19-25	Добре
Середній	13-18	Задовільно
Низький	0-12	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Теорія та практика іконопису».

Магістр може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО

КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення магістрів з дисципліни «Теорія та практика іконопису» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	3	3
2	Робота на практичних заняттях	10	31	310
4	Самостійна робота	-	-	33
5	Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	30	1	30
6	МКР	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				426

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** підсумковий перегляд творчих робіт.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.
- **Представлення творчих робіт.**

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно»	FX
	(з можливістю повторного складання)	

68 - 60	«задовільно»	E
74 - 69	«задовільно»	D
81 - 75	«добре»	C
89 - 82	«добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.

«незадовільно»

виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу (рубіжний перегляд ескізів та творчих робіт).

Модульний контроль знань та вмінь магістрів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-творчої роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) з застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: виконання творчих завдань та копіювання.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з електронними каталогами та науковими джерелами; з офіційними сайтами музеїв.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ репродукції творів майстрів;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники з дисципліни;
- ✓ електронна бібліотека з дисципліни
- ✓ каталоги музеїв

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Бобров Ю. Основы иконографии древнерусской живописи/Ю. Бобров. – СПб.: Аксиома, 1995. – 253 с.
2. Икона/[Сост. Кравченко А., Уткин А.] – М.: Стайл ЛТД, 1993. – 253 с.
3. Розвиток іконопису в Україні. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.myasnikov.net/books/pdf/Ikonopis.pdf>
4. Руководство начинающему иконописцу. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.myasnikov.net/books/pdf/Ikonopis.pdf>
5. Салтыков А. прот. Иконоведение/прот. А. Салтыков. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.golden-ship.ru/load/ikony/1544/34-1-0-1915>
6. Соколова М. Труд иконописца/М. Соколова. – М.: Свято-Троицкая Сергиева лавра, 2010. – 158 с., ил.
7. Учебная программа курса «Иконопись» (Православная историческая живопись). – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://hram-kurkino.ru/shkola-ikonopisi.html>

Додаткова:

1. А. Рублев/[Авт.-сост. Э. Гусева]. – М.: Изобразительное искусство, 1990. – 48 с.
2. Демина Н. Андрей Рублев и художники его круга/Н. Демина. – М.: Наука, 1972. – 171 с., ил.
3. Жолтовський П. Іконопис // П. Жолтовський // Український живопис XVII-XVIII ст. – К., 1978. – С. 9-117.
4. Кондаков Н. Иконы/Н. Кондаков. – М.: БММ Москва, 2011. – 256 с.
5. Кокорин А. Древнерусская икона и культура Запада/А. Кокорин. – М.: Московская патриархия, 2012. – 136 с., ил.
6. Лихачева В. Искусство Византии IV-XV веков/В. Лихачева. – Л.: Искусство, 1986. – 310 с., ил.
7. Народний іконопис // Українське народознавство: Навч. посіб.- Л., 1997. – С. 587-598.
8. Плохій С. Покрова Богородиця в Україні // Пам'ятки України: Історія та культура.- 1995.- № 5. – С.32-39.
9. Псковская икона. – [Авт. вступ. ст. М. Алпатов, И.Родникова]. – Л.: Аврора, 1990. – 323 с.
10. Сергеев В. Рублев/В. Сергеев. – М.: Молодая гвардия, 1981. – 254 с., ил.
11. Сидор О. Икона-святиня, світогляд, мистецтво... // Куманець. – 1994.- С.47-51.
12. Степовик Д. Ікони козацької доби // Укр. культура. – 1995 .- № 2-12.- С.39-41.
13. Тарасенко О. Молитва іконописця // Укр. культура. – 2000. - № 1. – С.22-23.

14. Українська ікона XI - XVI ст.: К-т репрод. – К.: Мистецтво, 1991. – 24 репрод.
15. Український іконопис XII-XIX ст.: Альбом/Авт.-упоряд. Ю. Литвінець. – Хмельницький: Галерея, К.: Артанія Нова, 2005. - 256 с.
16. Феофан Грек/Великие художники. – К.: ЗАТ «Комсомольська правда – Україна», 2011. – 48 с.’